

evidență, conservare, restaurare

Contribuții la rezolvarea problemelor pe care le ridică adaptarea unor spații la cerințele funcționale ale muzeului: amenajarea depozitului

arh. Alba Delia POPA

Pincipala caracteristică a muzeului este existența binomului om-obiect, totalitatea relațiilor dintre ele fiind facilitată de mediul construit, arhitectura, care trebuie să asigure buna desfășurare a tuturor funcțiilor muzeului.

Nu ne vom ocupa aici de diversele moduri în care se poate realiza prezentarea, domeniu avansat din punct de vedere artistic, nici de vizitator, la care se observă uneori o scădere a capacității afective, transformând contemplarea în informare. Ne vom ocupa de obiect.

Obiectele de muzeu pot fi originale — de mare valoare sau făcând parte dintr-o serie — și reproduceri în scopuri de conservare sau didactice.

Obiectul original este singura informație constantă, autentică și a cărui substanță nu poate fi modificată, oferind tot mai multe posibilități de interpretare. El este din acest punct de vedere baza muzeului, rațiunea de a fi și criteriul său.

Arhitectura muzeului a constituit întotdeauna transpunerea spațială a tendințelor vremii respective, a urmărit mai întâi expunerea în sine, mai târziu armonizarea mediului construit cu nevoile și tendințele vizitatorului și mai puțin cu

ale obiectului. Conservarea științifică a apărut relativ târziu, iar înțelegerea ei nu este definitivă nici astăzi.

Aparent există o contradicție între funcțiile muzeului, între conservarea obiectelor care tinde să le izoleze de orice contact cu omul și mediul său, și valorificarea, care presupune întâlnirea directă și prelungită cu acestea, situație rezolvată până acum în favoarea valorificării.

Concepțiile și principiile moderne privind amenajarea muzeelor se ocupă de fiecare din termenii dialogului om-obiect. Se poate vorbi atât de condiționarea obiectului: conservare, cercetare și prezentare, cât și a vizitatorului: asigurarea condițiilor fizice și psihologice pentru interceptia mesajului obiectului.

Deoarece problemele care privesc adaptarea unor construcții vechi la funcția de muzeu vizează mai multe categorii de spații: publice (expuneri și anexe pentru vizitatori), private (depozite, laboratoare) și cu caracter mixt (săli de conferințe, de studiu) — le vom trata separat, începând cu depozitele.

Din considerentele expuse mai sus considerăm amenajarea depozitului cel puțin tot atât de importantă ca și cea a expunerii de bază, ținând cont de numărul

obiectelor adăpostite aici, de multe ori mai mare decât al celor din expunere și de durată șederii lor aici, teoretic nelimitată.

Problemele pe care le ridică amenajarea depozitului au fost împărțite în trei categorii: probleme de organizare, de proiectare și de execuție, toate având aceeași pondere în realizarea scopului propus. Cred că prezentarea lor în acest mod (pl. 1, 2, 3) clarifică demersul respectiv pentru echipa formată din muzeograf, conservator și arhitect (fiind necesar ca acesta să participe încă din faza de început a problemelor).

În continuare, planșa nr. 4 este o prezentare sintetică a temei de proiectare și chiar a răspunsului arhitectului la ea, permițând evidența tuturor factorilor care compun cerințele beneficiarului și răspunsul proiectantului.

Împreună cu arhitectul care a prelucrat datele din temă și a ajuns la concluziile materializate în mobilier pentru diferitele genuri de obiecte, se poate trece la amenajarea (proiectarea) depozitului prin calcularea numărului de moduli (mobilier tip) necesari (pl. 5).

Calcularea necesarului de spațiu pentru depozit urmînd punctele din pl. 6 se poate face și de către muzeografi (conservatori) înaintea proiectării, cu condiția de a-și fi însușit modul de tratare a problemelor de pînă aici.

O schemă (pl. 7) arată relațiile ce se stabilesc între diferitele componente în timpul amenajării depozitului și calculării necesarului de spațiu.

În încheiere aș vrea să subliniez importanța unor operații ce apar pe lista celor trei tipuri de probleme, nesesizată încă pe deplin de muzeografi și conser-

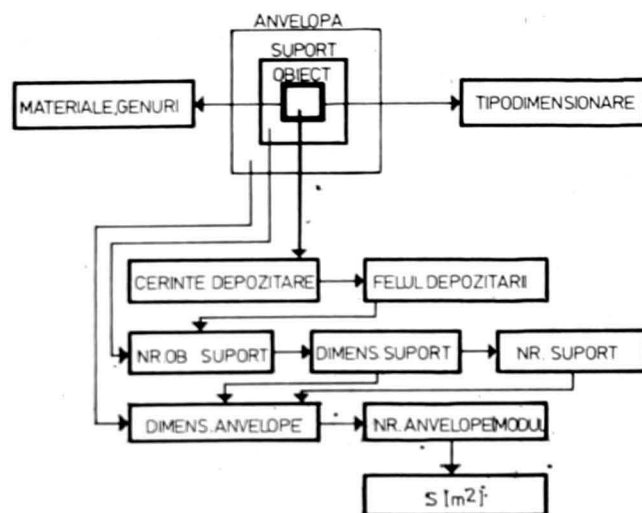
Planșa nr. 1: probleme de organizare.

I PROBLEME DE ORGANIZARE		
FAZELE: A — ANALIZA B — SINTEZA C — EVALUARE		
A.	LOCALIZARE, ANALIZA SITUAȚIEI	
	1. Amplasarea depozitului:	nivel vecinătăți accese
	2. Factori de climă:	orientare umiditate, temperatură poluare
	3. Elemente de construcție:	rezistența planșelor grosimea pereților materiale de construcție izolația termică
	4. Stadiul cunoașterii obiectelor:	valoarea gradul de fragilizare dimensiuni exacte inventare pe genuri, materiale etc.
B.	SCOPURI ȘI MIJLOACE DE REALIZARE	
	1. Planificarea lucrărilor — amploarea	
	2. Acoperirea financiară	
	3. Găsirea proiectantului și executantului	
C.	INTERVENȚII CONCRETE	
	1. Prelucrarea materialului și obținerea informațiilor necesare proiectării	
	Tipodimensionarea obiectelor. Gruparea pe criteriul materialului de confecționare	
	Determinarea cerințelor de conservare pentru fiecare obiect (material)	
	2. Discutarea tematicii în colectivul de specialiști	
	3. Constituirea fișierului (dacă nu a existat)	

vatori, fără de care amenajarea unui depozit rămîne o activitate la îndemîna oricui, dar cu rezultate slabe.

Alegerea unui spațiu sănătos sau corectarea parametrilor microclimatici. Dacă acest lucru nu este posibil trebuie schimbat spațiul.

Tipodimensionarea obiectelor și depozitarea lor pe genuri de materiale. Cele trei dimensiuni exacte și încadrarea lor în cîteva tipuri sînt absolut necesare arhitectului pentru proiectare, chiar dacă el poate alege un mobilier interșanjabil. Tipodimensionarea îl ajută să estimeze volumul exact al lucrării și să facă economie de material și spațiu. Depozitarea se face pe materiale și genuri deoarece, din punct de vedere al conservării științifice contează în primul rînd tipul de material și nu datele ce țin de locul de

Planșa nr. 7: relațiile între diferitele componente în timpul amenajării depozitului și calculării necesarului de spațiu

Planșa nr. 2: probleme de proiectare

II PROBLEME DE PROIECTARE : — MOBILIER — DEPOZIT		
A.	1. Analiza datelor din tema de proiectare Tipodimensionarea obiectelor Cerințe de conservare 2. Cunoașterea tuturor problemelor de organizare	
B.	3. Găsirea tipurilor de mobilier care să îndeplinească cerințele: Izolarea de factorii de deteriorare Evitarea tensionărilor Accesibilitatea obiectului Securitate 4. Analiza obiectivă a mai multor variante de soluții și materiale. Criterii pentru soluții Conservare Depozitare Accesibilitatea obiectului Economie de spațiu Economie de material Criterii pentru materiale Grad de securitate Preț Greutate Comportare în timp Compatibilitate (structură chimică) Ușurință în obținere Estetic (grad de finisare)	
C.	Elaborarea proiectului	

III PROBLEME DE EXECUȚIE

A.	1. Măsurile de corectarea parametrilor climatici Schimbarea tipului de încălzire și orarului de funcționare Îmbunătățirea izolației termice	
B.	2. Lucrări de instalații Verificări Corelarea cu proiectul de amenajare (modificări de T, iluminat etc.) Dotări noi: climatizare, anti foc — furt 3. Lucrări de construcții Modificări — ziduri, goluri etc. Mărirea rezistenței 4. Măsurile de securitate	
C.	5. Execuția mobilierului și montarea lui 6. Verificarea respectării proiectului Corecțiuni eventuale	

Planșa nr. 4: descrierea piesei; cerințe conservare;
mobilier depozitare

Nr. crt.	Material	I DESCRIEREA PIESEI					CERINȚE CONSERVARE			II MOBILIER DEPOZITARE				
		Denumirea	Nr. buc.	Tipodimensiuni			Conser- vare (iz. fact. deter.)	Depozi- tare (evit. tension.)	Nr. obiect. suport	Tipul	Materiale	Dimen- siuni		
				L	l(gr)	h(Ø)						L	l	h
	Metal: AG	Monede	2500 3100 34		2 1 2	10 5 23	Izolare umiditate, praf, frecare, apăsare	Orizon- tal vertical	cîte 1	dulap cu sertare raft cu sertare	Montant met. blat pal. mel. ser- tar plas- tic pal, placaj			
	Hîrtie	Docu- mente	31 2	40 100	21 52		Izolare lumină, umid., temp., îndoire	întinse sul	cîte 10 cîte 1	dulap sert raba- tabil, mape	idem carton			

PROIECTARE DEPOZIT

	Denumirea obiectului	Dimensiuni suport			Nr. buc.	Nr. ob./sert.	Nr. sert.	Nr. sert /mod.	Nr. mod.	Tipul de mobi- lier în planșe
		L	l	h						
1	Fete pernă	75 150	50 75	10 10	185 458	5 5	37 92	10 10	4 10	Tip II A ₂ Tip II A ₁

Tip I Dulap cu polițe mobile
 Tip II Dulap cu sertare
 Tip III Dulap cu sertare casetate
 Tip IV Dulap cu suportți podoabe cap
 Tip V Dulap cu suportți încălțăminte
 Tip VI Dulap textile mari rulate (suport fix)
 Tip VII Dulap textile mici rulate (suport mobil)

Formate tip sertar

Tip Sb

1	150 × 75 cm	
2	150 × 50	
3	125 × 75	
4	125 × 50	
5	100 × 100	
6	100 × 75	
7	100 × 50	
8	75 × 75	
9	75 × 50	
10	50 × 50	

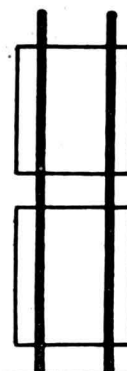
Tip h

A	6 mm
B	8
C	10
D	12
E	15
F	20

SUPOORT

ANVELOPA (MODUL)

STRUCTURA

Asigură repausul obiectelor (sertar, umerăș, mular, cap etc.)

Asigură condiții de conservare și securitate

Structura de susținere structura depozitului

CALCULAREA NECESARULUI DE SPAȚIU DE DEPOZITARE

1. Determinarea tipurilor de obiecte de depozitat (pe materiale)
2. Tipodimensionare: 2—3 dimensiuni tip pentru L, l, h, în care se încadrează toate obiectele din cadrul unui tip
3. Stabilirea cerințelor de depozitare: felul (orizontal, vertical, agățat) numărul de obiecte dintr-un suport
4. Tipul de modul e dat de cerințele de depozitare (dulap închis cu sertare, cu rafturi, cu suporti volumetrici etc.)
5. Dimensiunea suportului e dată de suprafața de contact a obiectului — Sb
h înălțimea suportului dată de nr. de obiecte din suport
ex. 5 ii × 2 cm grosime = 10 cm h
6. Dimensiunea modului s (suprafața) = s. suport H = (teoretic) H depozit
nr. de suporti dintr-un modul (anvelopă) e dat de $\frac{H \text{ modul}}{h \text{ suport}} = \text{nr. suporti (ex.: sertare)}$
7. Nr. de moduli de un anumit tip se calculează astfel:
ex. 2 obiecte/suport (sertar) × 10 suporti = 20 ob/modul
365 obiecte (la fel):20 = 18 (+1) modul tip A
8. Relația modul — M² S modul = Sb suport Sb × n moduli A = S_A
S_A + S_B + S_C = S_m — de depozitare propriu-zisă
St = S_m × 2 se consideră cca 50% circulații

Fete de masă mici: 0,004 m²

" " mari 0,012 m²

Ii simple: 0,005 m²

Ii cu poale: 0,011 m²

Șubă: 0,08 m²

Cojoc: 0,11 m²

Etc.

H modul = H depozit

producere sau istoria obiectului. Trebuie să se țină însă cont de factorii de mediu în care au fost produse și au stat obiectele. Depozitarea se face pe materiale, mai ales pentru că în aceeași încăpere nu se pot crea ușor condiții de umiditate relativă și temperaturi diferențiate pe materiale.

Acoperirea financiară, găsirea proiectantului și executantului formează o categorie importantă de probleme, care însă nu condiționează efectuarea celorlalte operații (pregătirea spațiului și tipodimensionarea). Acestea trebuie să fie efectuate în momentul rezolvării acestui aspect al stabilirii proiectantului și al trecerii la execuția propriu-zisă.